

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa J. G.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji (...) Polska Spółce Akcyjnej w
W.
o zadośćuczynienie i odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii

przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z tego, że ustalona tytułem zadośćuczynienia kwota 60.000 zł jest „rażąco nieodpowiednia do sumy konsekwencji wypadku, które diametralnie zmieniły życie powódki”. Na poparcie tej tezy powódka przytoczyła orzeczenia wydane w innych sprawach przez różne sądy apelacyjne i wskazała kwoty zasądzone w tych sprawach tytułem zadośćuczynienia na rzecz osób, które utraciły najbliższych wskutek czynów niedozwolonych. Jako rażąco zaniżone powódka oceniła też odszkodowanie przyznane jej na podstawie art. 446 § 3 k.c. ze względu na istotne pogorszenie się jej sytuacji życiowej w następstwie śmierci męża.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania decyduje przy tym stwierdzenie, że zarzucane i wywiedzione w skardze oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego w istocie przyjęte zostało, że zasądzając na rzecz pokrzywdzonego kwotę stosownego zadośćuczynienia, sąd (nie wykraczając poza żądanie pozwu - art. 321 § 1 k.p.c.) powinien mieć na uwadze sprawy innych pokrzywdzonych, ale też opis i wynikający z niego rozmiar doznanej przez nich krzywdy oraz zasądzoną na ich rzecz kwotę

zadośćuczynienia; porównywalne rozmiarem krzywdy powinny być bowiem kompensowane porównywalnymi zadośćuczynieniami. W wyroku z 16 kwietnia 2015 r., I CSK 434/14 (niepubl.) Sąd Najwyższy wskazał, że z uwagi na indywidualny charakter krzywdy przydatność kierowania się przy ustalaniu zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych przypadkach jest wprawdzie ograniczona, jednak przesłanka ta nie jest całkowicie pozbawiona znaczenia. Jednolitość orzecznictwa sądowego w tym zakresie odpowiada poczuciu sprawiedliwości i równości wobec prawa. Postulat ten może być uznany za słuszny, jeżeli daje się pogodzić z zasadą indywidualizacji okoliczności określających rozmiar krzywdy w odniesieniu do konkretnej osoby poszkodowanego i pozwala uwzględnić specyfikę poszczególnych przypadków (zob. też wyroki Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40 i z 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, nie publ.).

Powódka w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dostrzegła, że przydatność odwoływania się do przytoczonych przez nią spraw, w których sądy apelacyjne orzekały o zadośćuczynieniu jest ograniczona z uwagi na subiektywny charakter krzywdy, ale w wyliczeniu spraw i zasądzonych w tych sprawach zadośćuczynień pominęła przytoczenie okoliczności charakteryzujących te sprawy. Trzeba zauważyć, że skoro zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną przez naruszenie dóbr osobistych (art. 448 k.c.), w tym zerwanie więzi z osobami najbliższymi (art. 446 § 4 k.c.), jest świadczeniem możliwym do uzyskania jednorazowo, mającym skompensować w pełnym zakresie

krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym, to niewątpliwie o jej rozmiarze (czasie jej odczuwania) decyduje wiek pokrzywdzonego i zmarłego najbliższego oraz relacja łącząca te osoby (dzieci dłużej odczuwają krzywdę wywołaną śmiercią matki albo ojca niż małżonkowie krzywdę wywołaną śmiercią drugiego małżonka). Takim różnicującym czynnikiem jest też charakter więzi emocjonalnej pomiędzy pokrzywdzonym i zmarłą osobą mu najbliższą. Zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. jest przyznawane za krzywdę wyrządzoną przez doprowadzenie do śmierci osoby najbliższej, przez co zerwane zostały więzi między tą osobą i dochodzącym zadośćuczynienia. Postawa zmarłej osoby najbliższej, która swoim postępowaniem współprzyczyniła się do zdarzenia, którego skutki mają być

skompensowane zadośćuczynieniem musi być zatem uwzględniona przy określeniu ostatecznej wysokości zadośćuczynienia.

Jak podkreśla się w orzecznictwie, ocenny charakter kryteriów wyznaczających wysokość zadośćuczynienia i związana z tym znaczna swoboda sądu orzekającego w określeniu należnej z tego tytułu sumy, którą powinien respektować sąd kasacyjny, powodują, że podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia przez sąd drugiej instancji, art. 446 § 4 k.c. przez zawyżenie, czy jak w sprawie niniejszej zaniżenie zadośćuczynienia, może być uwzględniony tylko w razie wykazania oczywistego naruszenia zasad jego ustalania (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40 i z 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, niepubl.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka powołała się także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiła w formie pytania: „czy w świetle art. 321 k.p.c. i braku zgłoszenia zagadnienia prawnego w zakresie ustalenia w przedmiotowym postępowaniu granic faktycznej odpowiedzialności uczestników za zdarzenie oraz pominięcie w sprawie koniecznych dowodów przy braku niezbędnego materiału poglądowego wskazuje na przekroczenie granic swobody oceny stanu prawnego zgłoszonego w sprawie i konieczność jego rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie ma być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby

związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Powódka nie uzasadniła przytoczonego zagadnienia prawnego, a tym samym nie wykazała, że ma ono takie cechy, które by wskazywały na potrzebę rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.), orzeczono jak w sentencji.

jw